

লেপিডিঅ'টা মেনচুটাৰ সুসংহত নিয়ন্ত্ৰণ প্ৰণালী

ড० বাদল ভট্টাচাৰ্য, হিমাংশু মিশ্ৰ,
ধনলক্ষী গগৈ, সুধাংশু ভাগৱতী

সৰ্বভাৰতীয় আঁচনি- ভূমিজ সন্ধিপদী অপপ্ৰাণী
পতংগতত্ত্ব বিভাগ

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট - ৭৮৫০১৩

লেপিডিঅটা মেনচুটা কি ?

লেপিডিঅটা মেনচুটা হ'ল হাতীপোকৰ এবিধ প্ৰজাতি। এই প্ৰজাতিবিধ পতংগ জগতৰ কলিঅপটেৰা (Coleoptera) বৰ্গত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে। এইবিধ পতংগৰ পূৰ্ণাংগ অৱস্থাটো গুবৰুৱাৰ দৰে হয়। পলুবোৰ দেখাত ইংৰাজী "C" আখৰটোৰ দৰে (চিত্ৰ নং ১)। এই প্ৰজাতিবিধে অসমৰ মাজুলীৰ বিভিন্ন চৰ অঞ্চলত আলু, কচু, কুঁহিয়াৰ, মগুমাহ আদিৰ বিস্তৰ ক্ষতি সাধন কৰিছে আৰু এইপোক বিধৰ উপদ্ৰৱ লাহে লাহে নতুন নতুন ঠাইলৈ সঞ্চালিত হোৱা পৰিলক্ষিত হৈছে।

কেনেকৈ ক্ষতি সাধন কৰে ?

লেপিডিঅটা মেনচুটাৰ পলুবোৰ মাটিৰ তলত থাকে। পলুবোৰে গছৰ শিপা আক্ৰমণ কৰি শুহি খায়, যাৰ ফলত গছবোৰ প্ৰথমে লেবেলিবলৈ ধৰে আৰু পাছত হালধীয়া পৰি ক্ৰমান্বয়ে শুকাই যায়। আক্ৰান্ত গছবোৰ সহজে উঘালিব পাৰি। পূৰ্ণাংগ পোকবোৰ নিশাচৰ হয় অৰ্থাৎ ইহঁতক বাতিহে পোহৰৰ প্ৰতি আকৰ্ষিত হৈ উৰি ফুৰা দেখা যায়।

চিত্ৰ নং ১ : লেপিডিঅটা মেনচুটাৰ পূৰ্ণাংগ পলু

লেপিডিঅ'টা মেনচুটাৰ জীৱন চক্ৰ :

লেপিডিঅ'টা মেনচুটাৰ জীৱন চক্ৰ কিছু জটিল আৰু দ্বিবাৰ্ষিক বুলি গৱেষণাৰ দ্বাৰা গম পোৱা গৈছে (চিত্ৰ নং ২)।

চিত্ৰ নং ২ : লেপিডিঅ'টা মেনচুটাৰ দ্বিবাৰ্ষিক জীৱন চক্ৰ

এইবিধ পতংগ নদী কাষৰীয়া অথবা চৰ চাপৰি অঞ্চলত বেছিকৈ হোৱা দেখা গৈছে। জৈৱ উপাদানযুক্ত বালিচহীয়া মাটিত ইহঁতৰ উপদ্ৰৱ বেছি হোৱা দেখা যায়।

সুসংহত নিয়ন্ত্ৰণ ব্যৱস্থাৱলী :

১) ব্যৱহাৰিক পদ্ধতিৰে পূৰ্ণাংগ অৱস্থাৰ নিয়ন্ত্ৰণ :

- ◆ সন্ধিয়া পোহৰ ফন্দ (Light trap) পাতি পূৰ্ণাংগ পোকবোৰ ধৰিব পাৰি।
- ◆ সন্ধিয়াপৰত ইহঁতে আশ্ৰয় লোৱা গছবোৰ জোকাৰি তলত পৰা পূৰ্ণাংগ পোকবোৰ সংগ্ৰহ কৰি কেৰাছিনত ডুবাই মাৰিব পাৰি।
- ◆ ইয়াৰ বাবে সঠিক সময় হ'ল সন্ধিয়া ৭ বজাৰ পৰা ৭ বাজি ৩০ মিনিটলৈ।

২) পলু অৱস্থাৰ নিয়ন্ত্ৰণ :

কৰ্মণ পদ্ধতি :

- ◆ এই পদ্ধতিত পথাৰডৰা ব'দৰ বতৰত দকৈ হাল বাই ল'ব লাগে। ইয়াৰ ফলত মাটিৰ ভিতৰত সোমাই থকা পলুবোৰ বাহিৰলৈ ওলাই আহে আৰু তেতিয়া এই অনিষ্টকাৰী পলুবোৰ বিভিন্ন কীটভোজী চৰাইয়ে ভক্ষণ কৰে। সেই সময়ত খেতিৰ মাটিডৰা তিনিবাৰমান ভালকৈ চহালে পলুবোৰৰ সংখ্যা সত্তৰ শতাংশতকৈয়ো অধিক কমি যায়। আনহাতে মাটি চহোৱাৰ পিছত বাহিৰলৈ ওলাই অহা পলুবোৰ এটা পাত্ৰত সংগ্ৰহ কৰি পিছত কেৰাছিনত ডুবায়ো ধ্বংস কৰিব পাৰি।
- ◆ যিহেতু হাতীপোকৰ পলুয়ে প্ৰায়বোৰ শস্য আৰু অপতৃণৰ শিপাত ক্ষতি সাধন কৰে, গতিকে শস্যডৰাত হোৱা বন-বাতকে আদি কৰি অপতৃণবোৰ সময়ে সময়ে নিৰণিৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।
- ◆ সেমেকা আৰু অধিক জৈৱিক পদাৰ্থ থকা মাটি কণী পাৰিবৰ বাবে আৰু পলুবোৰ জীয়াই থাকিবৰ বাবে অতি উপযুক্ত। সেয়েহে পূৰ্ণাংগ অৱস্থাবোৰ মাটিৰ পৰা ওলোৱাৰ সময়ত সঘনাই জলসিঞ্চন কৰিব নালাগে। পথাৰত জলনিষ্কাশণৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

ৰাসায়নিক নিৰাময় :

ভূমি শোধন :

চহাই থোৱা মাটিত লুৰ বান্ধি কুইনলফছ ২৫ ই.চি নতুবা ক্লৰপাইৰিফছ ২০ ই.চি ১.৫-২ মি. লি. প্ৰতি লিটাৰ পানীত মিহলাই প্ৰয়োগ কৰি শস্যৰ বীজ ৰোপন কৰিলে হাতী পোকৰ উপদ্ৰৱ বহুখিনি কম হোৱা দেখা যায়।

জৈৱিক নিয়ন্ত্ৰণ :

- ◆ মেটাৰহিজিয়াম আৰু বিউভেৰিয়াৰ ব্যৱহাৰ : এই দুবিধ ভেঁকুৰ জাতীয় দৰৱৰ যিকোনো এবিধ প্ৰতি বৰ্গ মিটাৰত ১০ গ্ৰাম হিচাপত প্ৰয়োগ কৰিলে সুফল পোৱা যায়।
- ◆ পতংগভোজী বিভিন্ন পক্ষী যেনে বগলী, কাউৰী, শালিকা আদিৰ সংখ্যা বৃদ্ধিত গুৰুত্ব দিব লাগে।
- ◆ হাতীপোকৰ পলুবোৰ হাঁহ, মুৰ্গী, গাহৰি আদিৰ খাদ্য হিচাবে ব্যৱহাৰ কৰিও ইহঁতৰ সংখ্যা বৃদ্ধি ৰোধ কৰিব পাৰি। পূৰ্ণাংগ অৱস্থাবোৰ মানুহে খাদ্য হিচাপেও গ্ৰহণ কৰিব পাৰে।

ভাৰতীয় কৃষি অনুসন্ধান পৰিষদৰ 'টি. এছ. পি.' অনুদানেৰে মুদ্ৰিত আৰু
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ, গৱেষণা সঞ্চালকালয়ৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত
বুলেটিন নং - এ এ ইউ/ডি আৰ/১৭ (বি ইউ)/১০৮/২০১৬-১৭

